

ROK SV. JOZEFA (5)

DYNAMICKÉ OTCOVSTVO PODĽA PRÍKLADU SV. JOZEFA (2. časť)

V tejto časti článku sa skúsme podľa jednotlivých kapitoliek listu *Patris corde* zamýšľať nad myšlienkami, ktoré nám ponúka Svätý Otec František.

Milovaný otec. Milovaný otec, ktorý sa dal celý do služby plánu spásy. „*Svätý Pavol VI. poznamenáva, že jeho [Jozefovo] otcovstvo sa konkrétne prejavilo v tom, že „zo svojho života spravil službu zasvätenú tajomstvu vtelenia a s ním spojenému vykupiteľskému poslaniu.“* Rodine sa daroval úplne. Daroval seba samého celého, celý svoj život. A pre to darovanie, ktoré ešte neskôr Svätý Otec znova pripomenie, Jozef sa stal otcom, „*ktorého kresťanský ľud stále miluje*“, čo dokazujú početné kostoly, inštitúcie, podujatia zasvätené svätému Jozefovi. Milovaný otec. Čo

môže byť viac a krajšie, ak je o prirodzenom alebo duchovnom otcovi povedané, že je milovaný otec!

Druhá kapitolka - **Otec nežnej lásky.** „*Jozef videl Ježiša deň za dňom rásť „v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí“ (Lk 2, 52). Tak ako urobil Pán s Izraelom aj on učil Ježiša chodiť, držiac ho za ruku: bol pre neho ako otec, ktorý ho berie na ramená a skláňa sa k nemu, aby ho nachoval (porov. Oz 11, 3 – 4). Ježiš videl v Jozefovi Božiu nežnú lásku.“* Jozef teda bral - tak, ako Pán - na seba, povinnosti človeka voči tým, ktorí mu boli zverení - voči Márii a potom Ježišovi. Ježiš v ňom videl Božiu nežnú lásku s ktorou otec pristupuje k svojim deťom, či už biologickým alebo duchovným. Otec nežnej lásky!

Pravdepodobne pre kňazov je značne dôležitá práve tretia kapitolka - **Poslušný otec.** Boh hovoril o svojich plánoch, takpovediac etapovite - Márii ale iste aj Jozefovi. Prihovárал sa mu v snoch, ako to bolo vo vtedajšom čase aj obvyklé. Bol to jeden z prostriedkov, ako sa Boh prihovárал človekovi a oznamoval svoju vôľu. Keď Jozef nechcel vystaviť Máriu potupe, dostáva cez anjela odpoveď: „*Neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov“ (Mt 1, 20 – 21).* Je nevyhnutné naučiť sa počúvať Boží hlas - zachytiť, čo mi v tej-ktorej konkrétnej situácii hovorí Pán. Ale nemusí to byť jednoduché, človek sa môže zastaviť, zamyslieť, povedať si: je to nejaká autosugescia, je to naozaj hlas, ktorý prichádza od Boha? Keďže sme spomenuli, že celý skrytý život Jozefa v Nazarete bol životom neustálej otvorenosti na Božie oslovenia, v tejto chvíli môžeme povedať, že Jozef bol naučený komunikovať s Pánom. Aj keď mnohé nejasnosti mohli

byť aj u neho, v konkrétnom prípade rozlúštil, rozpoznal, že je to Božie oslovenie. A keď Boh oslovuje, treba konať v poslušnosti. Jozef konal a zachránil Máriu. V druhom sne Boh prikazuje Jozefovi: „*Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta...*“ (porov. Mt 2,13). Možno táto výzva sa zdala byť ľahšia, hoci bola značne náročná, pretože na jednej strane šlo o ochranu dieťaťa a jeho mamy Márie a na druhej strane bola pred nimi otvorená cesta plná neznámych udalostí, očakávaní, nástrah a ktovie čoho všeličoho ďalšieho, predovšetkým neistoty. Ale Jozef vezme aj túto výzvu v istote: Boh ma posielal. Boh skrze kompetentnú osobu posielal kňaza, rehoľníka na určité miesto. Možno tiež do neistoty. Kňaz, ktorý je sformovaný komunikáciou s Bohom, pri tomto oslovení nezaváha, ako Jozef nezaváhal ani v Egypte, keď znova prichádza sen, a výzva, aby sa vrátil, lebo „...tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli. On vstal, vzal dieťa i jeho matku, a vrátil sa do izraelskej krajiny“ (Mt 2, 20-21). Ale cestou späť sa už dozvedel, že v Judei kraluje Archelaus, ktorý má rovnako nečisté úmysly ako jeho otec (porov. Mt 2, 22). Mohol zaváhať: „Bože, veď si mi už naznačil cestu, prečo ju teraz meníš, veď už kráčam po ceste, ktorou si ma poslal?!“ Jozefova disponibilita a flexibilita je značným motívom pre kňaza, ktorý sa už vybral určitým smerom a zrazu príde výzva, aby na tejto určenej ceste zmenil smer. Poslušný otec! Jozef takto učil malého Ježiša poslušnosti voči Otcovi nielen slovami, ale zvlášť svedectvom konkrétnych postojov a skutkov. Ako spomína Svätý Otec František: Ježiš „*aj v najťažšej chvíli svojho života, ktorú prežíval v Getsemani, dal prednosť Božej vôli pred svojou a „stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži“ (Flp 2, 8). Preto autor Listu Hebrejom uzatvára, že Ježiš „z toho, čo vytrpel, naučil sa poslušnosti“ (5, 8). Zo všetkých týchto udalostí vyplýva, že Boh povolal sv. Jozefa, aby uskutočňovaním svojej otcovskej úlohy slúžil osobe a poslaniu Ježiša. Takto „Jozef spolupracoval v plnosti času na veľkom tajomstve spásy a takto naozaj bol služobníkom spásy.“ Tieto slová môže rozjímať v sebe každý osobne a má dovoliť, aby dozneli v srdci, pripravenom nasledovať Jozefa. Majú doznieť v každom v plnej miere, predovšetkým v kňazovi nielen začínajúcom, ale aj v kňazovi, ktorý je v kňazskej službe možno už aj desiatky rokov. Lebo ak ďalšia kapitola otvára tému: prijímajúci otec, poslušnosť a prijímanie idú ruka v ruke.*

Prijať oslovenie, je odpoveďou človeka, ktorý prežíva určitý stupeň duchovného života. „*Duchovný život, ktorý nám Jozef naznačuje, nie je cestou objasňovania, ale cestou prijímania.*“ Teda človek, konkrétne kňaz, v určitej chvíli oslovenia sa môže pýtať: „prečo“? Niekedy je to aj celkom oprávnená otázka. Svätý Otec tu však píše poukazujúc na sv. Jozefa, na jeho duchovný život. To nie je cesta objasňovania, ale cesta prijímania. „*Iba počnúc týmto prijatím, týmto zmierením, začíname vidieť väčší príbeh a hlbší zmysel. Akoby sme tu počuli ozvenu vášnivých Jóbových slov, ktorý na výzvu svojej manželky, aby sa vzbúril za všetko zlo, ktoré sa mu deje, odpovedá: „Azda máme len dobré brat' od Pána, a zlé prijať by sme nemali?“ (Jób 2, 10).*“ Pán je ten, ktorý dáva silu prijať oslovenie aj vo chvíli, keď oslovený možno nie je veľmi na to pripravený. A teda Boh, ako píše Svätý Otec František, sa zdá, že tak, ako oslovil cez anjela Jozefa: „*Jozef, syn Dávidov, neboj sa“ (Mt 1, 20), opakuje aj nám: „Nebojte sa!“ Musíme odložiť hnev a sklamanie a bez akejkoľvek svetskej rezignácie, no s nádejou a odvahou prijať aj to, čo*

sme si nezvolili.“ A „život každého z nás sa môže zázračne znovuzrodiť.“ Pred nami sa otvorí skrytý význam a môžeme nájsť „odvahu žiť podľa toho, čo nám ukazuje evanjelium.... Boh môže dať vyklíčiť kvetom aj medzi skalami. Preto môžeme so svätým Pavlom volať: „Vieme, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré“ (Rim 8, 28). Svätý Otec František zdôrazňuje: „Nesmieme si nikdy myslieť, že veriť, znamená nachádzať ľahké a uspokojujúce riešenia. Viera, ktorej nás učil Kristus, je naopak taká, akú vidíme u Jozefa. On nehľadal nijaké rýchle riešenia, ale čelil realite „s otvorenými očami“, prijímajúc osobnú zodpovednosť...“ a s láskou sa venoval slabým. Nechajme sa aj pod vplyvom týchto myšlienok osloviť a inšpirovať postojom svätého Jozefa.

Gradácia myšlienok Svätého Otca Františka v liste *Patris corde* pokračuje ďalej, keď Svätý Otec píše, že oslovený je postavený nielen do situácie prijať samotné oslovenie, ale prenecháva sa mu aj priestor na jeho osobnú tvorivosť – ***Tvorivo odvážny otec***. A aj keď to je sprevádzané značnými ťažkosťami, predsa Svätý Otec povzbudzuje ku kreatívnej odvahe. A niekedy práve ťažkosti vyťahnu z človeka zdroje, o ktorých doteraz ani netušil. Je dôležité uvedomovať si to zvlášť vo chvíľach, keď sa nám zdá - a v mnohom môžeme mať pravdu - že súčasný svet nevelmi praje evanjelizácii, Kristovmu učeniu, morálnym hodnotám, životu Cirkvi.

Naopak sa môže javiť, zdať sa, že *„svet je vydaný na milosť silným a mocným.“* Preto Svätý Otec hovorí: *„Avšak „dobrá zvesť“ evanjelia spočíva v tom, že nám ukazuje, ako napriek arogancii a násilii pozemských vládcov Boh vždy nájde spôsob, ako uskutočniť svoj plán spásy. Aj náš život sa niekedy zdá vydaný na milosť a nemilosť mocným silám, ale evanjelium nám hovorí, že podstatné je to, že Boh nás vždy dokáže zachrániť, ak použijeme rovnakú tvorivú odvahu ako tesár z Nazareta, ktorý bol schopný premeniť problém na možné riešenie, keď na prvé miesto kladie vždy dôveru v Božiu prozreteľnosť. Ak sa niekedy zdá, že nám Boh nepomáha“,* a to je veľmi zaujímavá myšlienka Svätého Otca Františka, *„neznamená to, že nás opustil, ale že nám dôveruje. Dôveruje v našu schopnosť niečo naplánovať, vymyslieť, nájsť riešenie.“*

Boh nám dôveruje v plnej miere. Nielen nás pozýva, nielen nás obdarúva sviatosťou milosťou, darom kňazstva, nielen nás sprevádza, ale nám necháva aj slobodný prejav našej osobnej tvorivosti. Ak chceme ľudsky povedať, - ako „vylepšiť“ Boží plán, hoci v skutočnosti sa to nedá, povedzme to inými slovami - ako čo najlepšie splniť Boží plán? Iste podľa slov Márie, a buďme priam presvedčení, že ich povedal i svätý Jozef: *„Ako sa to stane...?“* Otázku kládli nie z dôvodu pochybnosti, ale z túžby, aby čo najlepšie realizovali Boží plán. Sv. Jozef nebol kňaz, ale ani najsvätejší vysvätený Boží služobník ho svojou svätosťou neprevýšil a ani neprevýši. Ale každý kňaz a zasvätený sa najviac bude blížiteľ príkladu sv. Jozefa, ak sa bude neustále a rovnako pýtať: ako najlepšie plniť Boží plán? Možno prvý krok bude to, keď túto prosbu kňaz nebude považovať za frázu; od počiatku sa bude brániť upadnutiu do rutiny, alebo keď už je blízko či v nej, bude s Božou pomocou zbierať sily, modliť sa a prosiť, aby neostal v tomto stave, ale aby sa

pozviechal a možno i slovami mládežníckej piesne predstupoval pred Pána a prosil: „*chcem Pane rásť...*“

Pracujúci otec je ten, ktorý sa neustále stará o potreby rodiny. Stará sa o to, aby jemu zvereným nič nechýbalo. To je rovnaká výzva ako pre biologického, tak aj duchovného otca. Aby im zvereným nechýbal pokrm, ktorý je potrebný na obživu, posilnenie. Aby nechýbali základné potrebné veci, prostriedky, zabezpečenie pre dôstojný život.

✠ Mons. Stanislav Stolárík
rožňavský biskup

(Pokračovanie článku v auguste 2021)

Z článku uverejnenom v časopise Duchovný pastier č. 6/2021, str. 258-265

Použitá literatúra a zdroj:

CRESPI, O., NEGRI, F.: *Józef, człowiek, który prowadzi do Boga*. Częstochowa, Święty Paweł, 2017.

GASNIER, M.: *Józef milczący*, Poznań, Flos carmeli, 2013.

MARTINEZ, R., L.: *Józef słuchający*. Poznań, Flos carmeli, 2014.

PELANOWSKI, A.: *Dom Józefa*. Częstochowa, Wydawnictwo Paulinum, 2017.

SILVA, M., F.: *Bóg wie lepiej*. Kraków, Wydawnictwo AA, 2018.

<https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/apostolsky-list-patris-corde>